

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' מסעי (ר"ח) כ"ט תמוז תשס"ה

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 258

פצוצים יקרים

- צין המצרים גלות וגאולה -

ג' שבועות שבין י"ז בתמוז לתשעה באב, אלו שבועות גבוהים מאד. הרה"ק מאפטא אמר שהם כנגד הכ"א ימים טובים שבשנה. הרה"ק מרוז'ין אמר שתשעה באב הוא נגד שמיני עצרת ושמחת תורה. בא חבוקק העמידן על אחת "צדיק כאמונתו יחיה" (חבוקק ב) מי שמחזיק עצמו במדת האמונה באמת, לא שולט עליו שום רע ח"ו ומתקן הכל לטובה.

בבין המצרים שכינתא בגלותא יש לעסוק רק בפשט דבזמני קמנות אין לחפש גדולות. (הרה"ק מוירטשוב) בפרשת מסעי כתובה מ"ב מסעות בני ישראל במדבר, קריאת מ"ב המסעות בצבור סגולה להנצל מקליפת נחש שרף ועקרב, ולכן קוראין אותה בבין המצרים, נמצא דבעצם ההליכה במדבר שהיא עניין של גלות, מונחת תקון נפלא לדורות.

ההבדל בין גולה לגאולה, דבגאולה נוסף 'אלף' באמצע התיבה, כשלומד בלי זיקה לדבקות השי"ת חסר לו ה'אלף' בתוך הגאולה, מאידך כאשר לומד לשם אלופו של עולם, מכניס את ה'אלף' לתוך הגולה ונעשה גאולה. אמנם כל אחד צריך להרגיש כפי דרגתו את הגולה כדי שירגיש ממנו את הגאולה.

(ע"פ המהר"ל) אהרן הכהן הסתלק בר"ח אב, והוא מהמקראות הבודדים המובא בתורה. והטעם כי אהרן "בשלוש ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעוין". פטירתו היתה בתקופה שהיה צורך לתקן הפגמים שבין ישראל למקום ובין אדם לחברו.

צדיקים אומרים ששבת חזון הוא שבת גדול, והעניין הוא כי כשמכניסים נר במקום חשוך הרי זה נעים מאד. ולכן כשמופיע אור השבת באלו ימי הקמנות הוא חשוב וגדול מאד. הדא הוא דכתיב (תהלים ל"א, ב) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, בהגלות הטוב הגנוז והצפון בבחינת דינין וזהו - אשר צפנת ליראיך כי דין הוא בחינת יראה - הרי חשיבותה הוא רב מאד.

שבת חזון - חסידים אינם עצבים בשבת חזון משום שכל השבוע היו אסורין בבשר ויין. משום זה ניכר גדול קדושת השבת ביתר שאת. שיסוד השבת הוא אמונה כי בשבת קודש שובתים ממלאכה ואוכלים ושותים ומתענגים לכבוד ה' ומאמינים שכל ההשפעה הוא מה' ומידו הכל אפילו בלא עמל דינו.

(הק' מרן ממשראטקוב) מנחם אב נקרא בשם זה שכביכול הקב"ה מנחם את עצמו כמו אב שמנחם את עצמו בנעוריה בית אביה ודרשו חז"ל כל שבת נעורים לאביה.

חודש אב צרף שמו "הויה" ביאר בעל בני יששכר הטעם שמשתמשים בשם זה כאשר מזכירים שם ה' שלא בתפלה, כדי לרמוז צפיתנו שחודש אב יהפך לששון ולשמחה. בפרי צדיק מוסיף שהויה יש לו גם פירוש מלשון "ישות" ללמדנו שבתודש אב נברא אורו של משיח. ויתברר שיש לישראל הויה ואישות...

שבת חזון: חזון מלשון מחזה, מה שמראין היעודים רב טוב הצפון אחרי כבוש המלחמה הגדולה בעו"ה לנפשות ישראל הנשלחים בעולם הזה.

נעילת הסנדל אסורה בתשעה באב. דנעילת הסנדל כל השנה היא כנגד עולם העשייה להגן מפני מזיקים. אבל בת"כ הירידה כ"כ גדולה שלא יועיל הסנדל, אבל אדרבה מתוך כך הקב"ה רואה בשפלותנו ומגן עלינו בכבודו ובעצמו.

דב אורב הוא לי אריה במסתרים (איכה ג) רמוז על הגלות שהיא לא טוב אריה במסתרים, אריה רומז על חסד, וזהו במסתרים בנסתר היינו הכוונה של הצרה הגלות וחורבן בית המקדש הוא רק חסד על ישראל. (קדושת לוי)

שיחת הרא"ש ז"ע א"א ע"ק פירש"י וי"ע (לפניות ב"ק). נכתב ע"י הר"פ כפ' הבית.

כל אחד והסדר שלו

הדברים המוטלים עליו לתקנם ומכיון שאין עליו תפקיד ישיר לתקן את המעוות של השני, לכן נחשב השני כאילו אינו בחובת תקון הנפש, או כאילו כבר תוקן וממילא אף אם השני הוא לכאורה בדרגת רשע, בכ"ז הצדיק מכיר את החלק הצדקות שבו.

לעומת זאת הרשע נקרא רשע מפני שאינו מוכן לראות את האמת לאמיתו ומסלף את חשיבת חייו והליכותיו בכל מיני שקרים ופנטזיות, הסלוף והשקר מביא את הרשע לראות את הרשעות של עצמו תוך כדי ראייה על השני כדרך שאמרו חז"ל (קידושין ע) כל הפוסל במומו פוסל, ואת עצמו יטהר בק"ן טעמים כך שלפעמים יתרגם את הצדקות שרואה אצל השני כאילו זה הצדקות של עצמו (לפעמים יראה את הצדקות האמיתיות שלו, דהלא בכ"ז לכל אחד יש נקודות טובות אלא שאינו מסוגל לראותם בפרופורציות הנכונות). ולכך מאבד את היכולת לראות נכונה את עצמו ואת תכונותיו.

לכל אחד יש דרך בעבודת השי"ת ובמלוי משימתו בחיים. הדבר הראשון הוא זה שאמרנו שעל האדם להיות אמיתי עם עצמו אפילו כאשר בראה האמיתית והשטחית הוא מגלה את כל החסרונות שלו. אבל כאשר לא יברח מעצמו ויתמיד בהכרת המציאות העצמית אזי יגלה את הכוחות הפנימיים המתגלים בחדסי השי"ת כי לא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב (תהלים צד). נכון שכדי לגלות את הכוחות הפנימיים צריך להיות בביטול ולהיות בבטול אינו יכול רק אחרי שמכיר היטב בחסרונות שלו, ובכ"ז אינו מתייאש ואינו נשבר ממנו.

כאשר האדם מכיר את עצמו באמת, הוא מסוגל להכיר בבירור מה הם תכונותיו, וע"כ

אצל הרבש"ע אין הבדל גדול בין צדיק לרשע כי גם על הצדיק נאמר (קהלת ו, כ) כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, לעומת זאת גם על הרשע נאמר (תהלים קד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם וגו', וכן דרשו חז"ל על הפסוק כפלח הרמון רקתך, אפילו הריקנים שבכם מלאים מצוות כרמון (שרה"ש ו) א"כ מה באמת ההבדל הבולט בין הצדיק לרשע?

הרא"ש הסביר שההבדל בין הצדיק לרשע הוא בראיה של הצדיק והרשע בינם לבין עצמם, הצדיק רואה את עצמו כרשע ואת הזולת הוא רואה כצדיק, אבל הרשע עושה את ההיפך רואה את עצמו כצדיק ואת השני רואה כרשע, איך זה קורה שהצדיק יראה את הרע של עצמו ואת הטוב של הזולת והרשע יראה את הצדקות של עצמו ואת הרשעות של הזולת. התירוץ הוא שהצדיק מסתכל בראיה אמיתית והרשע מסתכל בראיה ערמומית, האמת שבגלל חטא אדם הראשון והחטאים שנעשו במשך הדורות, מציאות האדם רק רע כל היום כמו שכתוב (בראשית ח) כי יצר לב האדם רע מנעוריו, את זה מה שניתן לראות במבט השטחי, אמנם בפנימיות של האדם קיימת חפוש אחר מעשים טובים כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים מב) צמאה נפשי לאלקים לא-ל חי מתי אבוא ואראה פני אלקים, כל זה הוא רק כאשר מתאמץ להתבונן, אבל במבט שטחי יראה שלפתח חטאת רובץ [וזה גם מה שנקלט אצל האדם בקליטה הראשונית], לכן הצדיק כאשר מביט על עצמו ועל תפקידו בחיים מיד נקלטת הבקורת העצמית: מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו (שם ח), מאידך כאשר מביט אל הזולת אינו קולט את החסרונות של השני, כי הצדיק קולט רק את

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

258

ללמוד והם צריכים להגיע אליה דרך הביטול, כיון שתפקידם להתקדם בלמוד, תתרומם נגדם מחסומים וקשיים, ורק לאחר שיהיו בבטול ובהכרת השפלות יתגלה להם דרך הלמוד בס"ד. הצד השווה שלכל אחד מערכת חיים דומה, לכל אחד הדברים הפשוטים ביותר הופכים להיות לדברים הקשים וכל זמן שאינו מכיר בחולשתו ובשפלותו אינו יכול לזכות לראות בס"ד.

והנה בעצם בבחירת האדם נמצאת ההחלטה מה הם הדברים הפשוטים ומה הם הדברים הלא פשוטים. במה שהאדם מעורר את הסיבות, כך הס"ד פועלת לעזרתו נמצא שהרצון של האדם היא זאת שמעוררת את מסובב הסיבות להעמיד בפני האדם את האפשרות להוציא את הדבר מהכח אל הפועל, אלא שתלוי שוב במה שאמרנו אם מדובר בנקודה הנדרשת או לא.

הרא"ש הוסיף שיש אנשים שהדבר הקל שלהם הוא למוד והדבר הקשה שלהם הוא ההתעסקות בחסד, ויש אנשים שהדבר הקל שלהם הוא ההתעסקות בחסד וכד' והחלק הקשה שלהם הם ההתעסקות בלמוד התורה, האמת ששניהם קשורים בשפלות ובבטול כי לא יתכן התעסקות בלמוד בלי שפלות-בטול ולא יתכן להיות שפל באמת אם אין לו התעסקות בלמוד, אלא שיש כאלו שההתעסקות בלמוד מביא להם את השפלות ויש שהשפלות מביאה להם את ההתעסקות בלמוד, וכן לגבי נושא החסד.

לדוגמא: ראש הישיבה הוא אחד שיש לו רצון ללמוד. ואם היה רוצה להוציא את שאיפתו מהכח אל הפועל בלי הס"ד, היה מסתבך עמוק עמוק. היה מנסה ללמוד ולא היה מצליח והיה נכנס לעצבות דכאון ותסכול, אבל אם מכיר בחולשתו ומפנה את שאיפתו אל הרבש"ע בתפלה חרישית והאר עיניו בתורתך וכו', או ככל שמכיר יותר באי

מסוגל יותר להבחין בדרכים שעליהם להשתדל ללכת, וגם יוכל להבחין במחסומים שיש לו בחיים המונעים בעדו להתקדם במלוי משימת חייו, וכאשר מכיר במחסומים מבין שכדי לפרוץ את המחסומים זקוק לס"ד מרובה, וגם מכיר שאין בכוחו לעשות כלום כדי לשבור את המחסומים מלבד הרצון, כל אלו יביאו לאדם את הכרת השפלות שלית ליה מגרמי כלום וממילא יכיר את ההיפך שהכל מציאות הבוית"ש, וזהו בחינת צדיק.

הרא"ש הביא דוגמא: אתם רואים שאני לא מסוגל לבצע פעולות פשוטות כמו כתיבת מכתבים, וכד', אצל אחרים הם דברים פשוטים, ואצלי זה כקריעת ים סוף, ולמה אלא שבגלל חטא אדה"ר והחטאים שבאו אח"כ במשך הדורות אני לא מסוגל להיזיז אצבע, כך שדברים כה פשוטים ושטחיים נחשבים אצלי כדברים קשים.

הרא"ש המשיך באמרו שלא יוכל להתגבר בכח עצמו, אדרבה ככל שיתאמץ יותר המחסום יוגבר ויתחזק עד שעלול להביא אותו לידי שתוק ממש. הדרך היחידה הוא בזה שיעמיק חשוב במציאות העצמית דרך הכרת השפלות שבו. וככל שיתמיד במחשבה זו ויגיע לידי הכרה דלית ליה מגרמי כלום ואם בכ"ז יעשה משהו אין זה הכח שלי אלא מציאות הבורא. אז יתגלה כבוד מלכותו במלא הודו והדרו בזה שיתאפשר לו לכתוב מכתבים וכד', ולראות שאינם באים מכוחו אלא מההשגחה הפרטית.

באמת אצל כל אחד ואחד יש הנקודה הנדרשת אשר לא תוכל להתבצע רק דרך הבטול שהיא ההכרה שאין לו היכולת ורק בורא ומנהיג ומסובב הסיבות הוא זה שמאפשר להוציא מהכח אל הפועל משימתו בחיים אשר למענה ירד לעולם השפל הזה. יש כאלו שהתביעה שלהם הוא

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

258
ד

הסיבות הם אלו שמכוונים את העשייה שלהם דלית ליה מגרמי כלום ממש. אנשים אלו המה הנקראים "בני העליה", וכבר אמרו חז"ל (סוכה מה) ראיתי בני עליה ומועטים הם, בפועל לא שייך כלל שהאדם ינסה להדמות אליהם מפני שדרגת "בני עליה" אינם מדרגת בני אדם בכח בחירתם אלא ממציאות השי"ת בלבד.

האדם צריך להתאמץ בכל כוחו שיהיה לו סדר בחיים כל אחד בנקודת הבחירה שלו וכאשר יהיה לו סדר בחיים יוכל להבחין יותר בקלות בנקודת הבחירה שלו וגם יוכל לראות יותר בבירור את המניעות של עצמו ומאידך יוכל לחוש בהתגלות ההשגחה הפרטית, ואז לא יאשים את אף אחד בכשלונותיו, רק את עצמו (וזהו הצדיק האמיתי) ועיי"כ יגיע להיות בהגדרה של צדיק ולא רשע.

אמנם אל יעיז האדם לחשוב שהוא מסוגל לבחור בדרך הבטול המוחלט ולבחור להיות מיחידי הסגולה - בני העליה. כי מרה טעותו, בני העליה הם אך ורק בכח מציאות הוי"ו אשר הפשיט אותם להיות ערום ועריה ונלקח ממנו הכל (כולל נקודת הבחירה נקודת הרצון) על מנת להיות בביטול מוחלט בבחינת משה בדורו שכינה מדברת מתוך גרונו ולית ליה מגרמי כלום ממש.

היכולת העצמית, וככל שמכיר יותר בהשגחה הפרטית הוא זוכה להכנס ללמוד להיות ת"ח ולהיות ראש ישיבה ולהכיר שכל זה אינו בכח עצמי. כי מי שעשה אותו ראש ישיבה הוא אך ורק הרבש"ע, לאדם היה רק הרצון הפנימי ללמוד והקב"ה הוא זה שהביא לו את היכולת ללמוד, ואח"כ את האדם שמוכן להציע לו את המשרה ראש ישיבה (או תורם המביע את הנכונות לשאת על עצמו את הנטל הכספי כדי שהלה יוכל לנהל את הישיבה בלי כל קושי).

כמו שהסברנו אצל ראש הישיבה כך שייך אצל כל אחד ואחד זה במעשי הצדקה והחסד וזה בנהול החיים המוגדר 'בעל בית' המנהל סדר יום מבורך תורה ודרך ארץ באים אצלו כאחד. ולכל אחד הרצון והבטול באים כאחד, כשאין רצון לא באים לבטול וכשאין בטול לא זוכים לראות אידך שהרצון יוצא מהכח אל הפועל.

הרא"ש הסביר שבעצם יש שני מושגים של ביטול, יש מושג של ביטול המתלווה אל הרצון, ושניהם ביחד מביאים לידי התגלות ההשגחה הפרטית, אמנם יש כאלו שהם בביטול כל כך עמוק שאינם מסוגלים לקלוט את הרצון הפנימי שלהם. אנשים אלו אינם מסוגלים להפעיל את הרצון כלל, כך שרק

שהשמחה במעונם

הר"ר ישראל ביטון ומשפ' להולדת הבן
הר"ר יצחק באב"ד ומשפ' להכנס הנכד לעול המצוות
הר"ר מרדכי שמואל באב"ד ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

חיל עי'
מערכת החברותא
רח שני 3
02 - 5829688
02 - 5325477 פקס
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

